EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 27.10.2021
COM(2021) 652 final

# ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

## o stavu provádění a uplatňování směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/633 ze dne 17. dubna 2019 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v zemědělském a potravinovém řetězci

# Obsah

1. Úvod ..... 3
1.1. Východiska a cíle směrnice ..... 3
1.2. Cíl a rozsah této zprávy ..... 3
1.3. Proces provedení ve vnitrostátním právu ..... 4
2. Obecný přehled ..... 4
3. Specifické body analýzy ..... 5
3.1. Oblast působnosti a hlavní definice (články 1 a 2) ..... 5
3.1.1. Subjekty v řetězci a dodavatelské vztahy ..... 5
3.1.2. Oblast působnosti a velikost podniku ..... 6
3.1.3. Územní oblast působnosti ..... 6
3.2. Zákaz nekalých obchodních praktik (článek 3) ..... 7
3.3. Donucovací mechanismy (články 4 až 8) ..... 9
3.3.1. Určení donucovacích orgánů (článek 4) ..... 9
3.3.2. Stížnosti a důvěrnost (článek 5) ..... 10
3.3.3. Pravomoci určených orgánů (článek 6) ..... 10
3.3.4. Donucovací opatření a sankce (článek 6) ..... 11
3.3.5. Správní a soudní prosazování a alternativní řešení sporů ..... 12
4. Závěry ..... 13

**Zkratky členských států:**

| | |
|---|---|
| Belgie | BE |
| Bulharsko | BG |
| Česko | CZ |
| Dánsko | DK |
| Německo | DE |
| Estonsko | EE |
| Irsko | IE |
| Řecko | EL |
| Španělsko | ES |
| Francie | FR |
| Chorvatsko | HR |
| Itálie | IT |
| Kypr | CY |
| Lotyšsko | LV |
| Litva | LT |
| Lucembursko | LU |
| Maďarsko | HU |
| Malta | MT |
| Nizozemsko | NL |
| Rakousko | AT |
| Polsko | PL |
| Portugalsko | PT |
| Rumunsko | RO |
| Slovinsko | SI |
| Slovensko | SK |
| Finsko | FI |
| Švédsko | SE |

# 1. ÚVOD

## 1.1. Východiska a cíle směrnice

Po dlouhých jednáních[1] přijaly Evropský parlament a Rada dne 17. dubna 2019 směrnici (EU) 2019/633 o nekalých obchodních praktikách v zemědělském a potravinovém řetězci (dále jen „směrnice“). Směrnice byla zavedena na základě článku 43 Smlouvy o fungování Evropské unie s cílem zakázat seznam nekalých obchodních praktik, většinou spojených s výraznou nerovnováhou vyjednávací síly mezi dodavateli a kupujícími, které se hrubě odchylují od zásad poctivého obchodního styku[2].

Směrnice bere v úvahu negativní dopady nekalých obchodních praktik na zemědělce jako přímé oběti těchto praktik i jako nepřímé oběti dominového efektu těchto praktik, pokud k nim dochází v navazujících fázích řetězce[3]. Zatímco většina členských států přijala vnitrostátní právní předpisy nebo podporovala různé formy pravidel soukromého sektoru již dlouho před přijetím směrnice, roztříštěnost tohoto právního rámce zdůraznila potenciální přínos přijetí pravidel na úrovni EU[4].

Směrnice je závazná pro všech 27 členských států. Zajišťuje minimální úroveň harmonizace tím, že stanoví seznam zakázaných nekalých obchodních praktik mezi kupujícími a dodavateli v zemědělském a potravinovém řetězci. Stanoví rovněž minimální pravidla týkající se oblasti její působnosti a hlavní definice, jakož i prosazování těchto zákazů a koordinace mezi donucovacími orgány jednotlivých členských států. Členské státy mohou přijmout nebo zachovat vnitrostátní pravidla, která jdou nad rámec nekalých obchodních praktik uvedených ve směrnici, pokud jsou tato vnitrostátní pravidla slučitelná s pravidly fungování vnitřního trhu.

## 1.2. Cíl a rozsah této zprávy

Článek 13 této směrnice stanoví, že členské státy musí do 1. května 2021 přijmout a zveřejnit právní a správní předpisy potřebné pro dosažení souladu s touto směrnicí. Opatření musí neprodleně sdělit Komisi a uplatnit je nejpozději do 1. listopadu 2021.

---

[1] Viz fórum na vysoké úrovni pro lepší fungování potravinového řetězce (2011), v jehož čele stojí Evropská komise, které podpořilo soubor zásad osvědčených postupů v oblasti vertikálních vztahů v potravinovém řetězci, na nichž se dohodly organizace zastupující většinu subjektů působících v potravinovém řetězci. To vedlo v roce 2013 k zahájení iniciativy dodavatelského řetězce. Níže jsou vyjmenovány některé nedávné zásahy: ze strany Evropského parlamentu: usnesení Evropského parlamentu ze dne 7. června 2016 o nekalých obchodních praktikách v potravinářském dodavatelském řetězci; ze strany Rady: závěry ze dne 12. prosince 2016 o posílení postavení zemědělců v rámci potravinového řetězce a boji proti nekalým obchodním praktikám; ze strany Komise: sdělení Komise ze dne 28. října 2009 o lepším fungování potravinového řetězce v Evropě; sdělení Komise ze dne 15. července 2014 o boji proti nekalým obchodním praktikám mezi podniky v rámci potravinového řetězce a zpráva Komise ze dne 29. ledna 2016 o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v rámci potravinového řetězce.

[2] Návrh směrnice o nekalých obchodních praktikách mezi podniky v potravinovém řetězci, Brusel, 12. dubna 2018, COM(2018) 173 final, 2018/0082 (COD), bod 2.

[3] Viz směrnice, 7. bod odůvodnění.

[4] Viz směrnice, 8. bod odůvodnění. Viz také Cafaggi, F. a Iamiceli, P., „Unfair trading practices in the business-to-business retail supply chain“ (JRC112654) (Nekalé obchodní praktiky mezi podniky v maloobchodním potravinovém řetězci).

Tato zpráva zaznamenává aktuální stav, pokud jde o provedení směrnice 27 členskými státy (čl. 12 odst. 4), a zohledňuje všechna oznámení, která Komise obdržela do 31. července 2021. Zpráva však neobsahuje hodnocení prováděcích opatření.

### 1.3. Proces provedení ve vnitrostátním právu

Během dvou let mezi přijetím směrnice v dubnu 2019 a uplynutím lhůty pro její provedení v květnu 2021 Komise pečlivě doprovázela členské státy v jejich příslušných procesech provádění. Komise uspořádala čtyři specializovaná setkání, na nichž projednávala žádosti členských států ohledně provedení, odpověděla na přibližně 50 individuálních písemných žádostí ohledně provedení a sdílela je s ostatními členskými státy prostřednictvím specializovaných internetových stránek. Kromě toho se uskutečnila řada dvoustranných setkání a výměn informací a krátce po uplynutí lhůty pro provedení se konalo další setkání s členskými státy s cílem zhodnotit provedení a jeho aktuální stav.

Podle čl. 8 odst. 3 Komise zřídila veřejnou internetovou stránku[5], na níž jsou uvedeny kontaktní údaje na určené vnitrostátní donucovací orgány a odkazy na jejich příslušné internetové stránky. Kromě toho Komise zřídila neveřejné internetové stránky, které umožňují výměnu informací mezi donucovacími orgány a Komisí.

## 2. OBECNÝ PŘEHLED

Podle článku 13 směrnice měly členské státy povinnost provést směrnici ve svém vnitrostátním právu do 1. května 2021.

Patnáct z 27 členských států oznámilo Komisi svá vnitrostátní prováděcí opatření do 31. července 2021, čímž byla směrnice zcela provedena (BG, DK, EL, FI, IE, LV, NL, HR, HU, LU, DE, LT, MT, SE a SK)[6]. Ačkoli FR oznámila Komisi, že k tomuto datu byla směrnice provedena pouze částečně, je do analýzy této zprávy rovněž zahrnuta. Tato zpráva se zaměřuje na provedení směrnice v těchto šestnácti členských státech, proto se odkazy na „členské státy“ dále vztahují na těchto šestnáct členských států.

Dne 23. července 2021 Komise zahájila řízení o nesplnění povinnosti prostřednictvím výzev proti dvanácti členským státům[7], které neoznámily úplné provedení[8]. .

Osm členských států provedlo směrnici zavedením nových a samostatných právních předpisů[9]. S výjimkou IE tyto členské státy dříve neměly vnitrostátní pravidla pro nekalé obchodní praktiky.

---

[5] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_en

[6] K 1. květnu 2021 čtyři z 27 členských států uvedly, že provádění směrnice dokončily (BG, DK, EL a NL), další čtyři uvedly, že ji provedly částečně (EE, FR, FI a LV). Do 31. července oznámilo EE jedinou srovnávací tabulku.

[7] BE, CZ, EE, ES, FR, IT, CY, AT, PO, PT, RO a SI.

[8] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/cs/IP_21_3903

[9] DK, EL, IE, LT, LU, MT, NL a SE. Litevský nástroj se však částečně překrývá s již existujícím právním předpisem, a to se zákonem o zákazu nekalých praktik maloobchodníků ze dne 22. prosince 2009, č. XI-626, který se vztahuje na maloobchodníky s významnou tržní silou a který má v případě rozporu přednost před nástrojem přijatým

Ostatních osm členských států provedlo směrnici pomocí již existujících právních předpisů, jejich změnou nebo začleněním do širšího legislativního nástroje.

Dvanáct z šestnácti členských států formálně kvalifikovalo prováděcí opatření jako právní předpisy týkající se nekalých obchodních praktik, aniž by se (v rámci této formální kvalifikace) odkazovalo na tržní právo nebo právo hospodářské soutěže[10]. Finsko formálně kvalifikovalo právní nástroj jako tržní akt (poskytující dodatečná pravidla pro regulaci trhu, jako jsou pravidla pro dohody podle nařízení (EU) č. 1308/2013[11]). Bulharsko zavedlo do svého aktu o ochraně hospodářské soutěže novou kapitolu (o nekalých obchodních praktikách v zemědělském a potravinovém řetězci). Francie doplnila ustanovení obchodního zákoníku, zatímco DE přidalo nový oddíl do aktu o struktuře zemědělského trhu (nyní známého jako „akt o posílení zemědělských organizací a dodavatelských řetězců“). S výjimkou LV, jehož ustanovení zahrnují také zákazy vztahující se na maloobchodníky s nepotravinářskými výrobky, a FR, jejíž provedení částečně vychází z již existujících ustanovení, která mají obecnou působnost (na rozdíl od zemědělsko-potravinářského odvětví), přijaly všechny ostatní členské státy odvětvové právní předpisy, které se vztahují výhradně na zemědělsko-potravinářské odvětví.

## 3. SPECIFICKÉ BODY ANALÝZY

### 3.1. Oblast působnosti a hlavní definice (články 1 a 2)

Při zkoumání oblasti působnosti jsou důležité zejména tři aspekty:

- typ subjektů v zemědělsko-potravinovém řetězci, na které se legislativní opatření vztahují, a typ vztahů, které jsou opatřeními ovlivněny,
- význam velikosti podniku jako reference pro oblast působnosti,
- územní oblast působnosti prováděcích opatření.

#### 3.1.1. Subjekty v řetězci a dodavatelské vztahy

Čtrnáct členských států stanovilo oblast působnosti prováděcího opatření s ohledem na vztahy mezi dodavateli a kupujícími zemědělských produktů a potravinářských výrobků, jak jsou definovány ve směrnici[12]. Tyto vztahy mohou vznikat v kterékoli fázi dodavatelského řetězce a mohou zahrnovat jakýkoli typ kupujícího zemědělských produktů a potravinářských výrobků, ať už se jedná o zpracovatele, nebo maloobchodníka.

V jednom případě (HU) oznámené právní předpisy zdánlivě omezují oblast působnosti na obchodníky, „kteří jednají jako další prodejci zemědělských produktů a potravinářských výrobků nakoupených od dodavatelů přímo nebo nepřímo v rámci výdělečné obchodní činnosti

k provedení. Ve Švédsku byly před provedením nekalé obchodní praktiky řešeny pouze prostřednictvím rozšíření ochrany spotřebitele na vztahy mezi podnikateli.

[10] DK, EL, IE, LV, NL, HR, HU, LU, LT, MT, SE a SK; Slovensko tento právní předpis formálně kvalifikovalo jako předpis týkající se nekalých podmínek, přičemž do pojmu nekalé podmínky zahrnuje i nekalé praktiky.

[11] Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 671.

[12] Mezi nimi LT z definice kupujícího vyloučila družstva nebo malá společenství a jejich členy, zatímco SK zahrnulo do definice kupujícího a dodavatele právnické osoby, které nejsou podnikateli.

v nezměněné podobě a *bez zpracování*“ (zvýraznění doplněno). Proto jsou z oblasti působnosti vyloučeni ti kupující zemědělských produktů, kteří se před dalším prodejem produktů zabývají jejich zpracováním.

Lotyšsko rozšířilo oblast působnosti tak, aby zahrnovala vztahy mezi dodavateli a maloobchodníky (pouze) nepotravinářských výrobků; na maloobchodníky se vztahuje samostatný seznam nekalých praktik.

Žádný z členských států výslovně nerozšířil oblast působnosti na jiné typy dodavatelských vztahů, jako jsou vztahy týkající se především dodávek fyzických vstupů, které nejsou zemědělskými produkty ani potravinářskými výrobky podle směrnice (např. hnojiva)[13], nebo služeb nad rámec těch, na které se vztahuje směrnice (např. digitální služby).

### 3.1.2. Oblast působnosti a velikost podniku

S výjimkou FR a SK se všechny členské státy do určité míry odvolávají na velikost podniku jako na kritérium pro omezení oblasti působnosti přijatých právních předpisů nebo jejich částí. Pět z nich (BG, IE, LU, MT a NL) však přijalo přístup stanovený směrnicí, který se zaměřuje na vztahy mezi dodavateli, jejichž roční obrat je nižší než určitá prahová hodnota, a kupujícími, jejichž roční obrat je vyšší než stejná prahová hodnota. Zbývajících devět členských států oblast působnosti v různé míře rozšířilo.

Řecko snížilo první prahovou hodnotu ze 2 milionů EUR na 500 000 EUR. Chorvatsko, Lotyšsko a Švédsko vzaly v úvahu pouze velikost kupujícího a uplatňují právní předpisy na všechny kupující, jejichž obrat přesahuje 2 miliony EUR[14]. Finsko zvolilo stejný přístup, avšak jeho právní předpisy se nepoužijí, pokud obrat dodavatele přesahuje obrat kupujícího, a v každém případě, pokud přesahuje 350 milionů EUR. V Německu platí prahové hodnoty směrnice, ale pro prodej některých potravinářských výrobků a zemědělských produktů[15] byla dočasně zavedena širší oblast působnosti, zatímco v LT se rozšíření týká pouze ustanovení o opožděných platbách, které se vztahuje na všechny kupující a je výhodné pro dodavatele, jejichž obrat nepřesahuje 350 000 EUR. Naopak v DK a HU má velikost podniku vliv pouze na některé zákazy nekalých obchodních praktik, zatímco všechna ostatní pravidla platí bez ohledu na velikost podniku.

### 3.1.3. Územní oblast působnosti

Většina členských států se řídila přístupem stanoveným v čl. 1 odst. 2 směrnice a stanovila, že pravidla se vztahují na prodejní transakce, při nichž je buď dodavatel, nebo kupující (nebo oba) usazen v EU[16]. Čtyři členské státy vyžadují, aby se pravidla vztahovala na prodejní transakce, při

[13] Jedna výjimka se týká francouzského opatření o ustanoveních o opožděných platbách, která uplatňují jiné podmínky, než jaké jsou stanoveny pro zemědělské produkty a potravinářské výrobky, a to i na prodej zařízení a strojů používaných v zemědělství.

[14] V případě LV se toto omezení nevztahuje na maloobchodníky s nepotravinářským zbožím.

[15] Do 1. května 2025 se německá prováděcí ustanovení vztahují také na prodej mléka a masných výrobků a prodej ovoce, zeleniny a zahradnických produktů, včetně brambor, dodavateli, kteří mají roční obrat do 4 miliard EUR v příslušném segmentu prodeje v DE, pokud celkový roční obrat dodavatele nepřesahuje 20 % celkového ročního obratu kupujícího.

[16] Výslovně přijato v BG, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LT a SK.

nichž je buď dodavatel, nebo kupující (nebo oba) usazen v příslušném členském státě (LU, LV, MT a SE), a nikoli v celé EU.

Všechny členské státy s výjimkou DE a HU stanovily definice dodavatele a kupujícího bez ohledu na místo jejich usazení, jak stanoví čl. 2 odst. 2 směrnice. Ustanovení čl. 2 odst. 2 rovněž stanoví, že se prováděcí opatření členských států vztahují na kupující, kteří jsou veřejnými orgány, pouze pokud jsou usazeni v EU. Prováděcí právní předpisy FR, HU a NL neobsahují žádný odkaz na místo usazení hospodářských subjektů.

### 3.2. Zákaz nekalých obchodních praktik (článek 3)

Směrnice vyžaduje, aby členské státy zakázaly určitý soubor nekalých praktik, a rozděluje je do dvou skupin: i) zákazy jako takové neboli nepodmíněné zákazy („černá listina“) a ii) podmíněné zákazy („šedá listina“), přičemž druhá jmenovaná listina zahrnuje praktiky, které jsou zakázány, pokud nejsou předem jasně a jednoznačně dohodnuty ve smlouvě o dodávkách nebo v následné dohodě mezi dodavatelem a kupujícím (čl. 3 odst. 2). Každá praktika je ve směrnici konkrétně definována. V konkrétních případech mohou být zahrnuty výjimky nebo odchylky. Při dodržování předepsaných požadavků mohou členské státy:

- použít obecné doložky k rozšíření působnosti zákazů na praktiky, které nejsou výslovně uvedeny,
- doplnit seznamy o další praktiky,
- rozšířit působnost zákazů uvedených na seznamu nebo je zpřísnit,
- přesunout praktiky z „šedé listiny“ na „černou listinu“.

Pokud jsou v souladu s pravidly vnitřního trhu, jsou možné výjimky nebo odchylky v rámci přístupu „minimální harmonizace“, který se uplatňuje ve směrnici a který zavádí minimální společnou úroveň ochrany pro všechny členské státy. Z šestnácti členských států, které jsou zde zkoumány, jich pět provedlo směrnici bez jakéhokoli z výše uvedených rozšíření: jak „černá“, tak „šedá listina“ jsou seznamy stanovené směrnicí bez jakéhokoli dodatku nebo příslušné změny[17]. Ve dvou dalších členských státech (LT a SE) se seznamy většinou shodují, ale několik zákazů je přísnějších než ve směrnici.

Z ostatních devíti členských států zahrnuly HR a LV obecnou doložku zakazující nekalé praktiky s ohledem na obecné zásady. Německo stanovilo obecný zákaz využívání nekalých obchodních praktik, které by zneužívaly asymetrických ekonomických vztahů, ale tento zákaz uplatnilo i na praktiky uvedené ve směrnici. Některé země mají obecné doložky v oblasti nekalých obchodních praktik nebo práva hospodářské soutěže. Je tomu tak např. v případě Francie, jejíž obchodní zákoník již obsahoval obecné doložky platné v příslušné oblasti.

Všechny členské státy používaly seznamy zakázaných praktik a většina z nich rozlišovala mezi praktikami na „černé“ a na „šedé listině“. Pouze HU stanoví jediný seznam („černou listinu“) a výslovně zakazuje, aby dodavatel předem platně souhlasil s obchodními praktikami, na které se

[17] DK, IE, LU, MT a NL.

vztahuje. V případě použití „šedých listin“ ukládají členské státy požadavky na transparentnost týkající se typu informací, které mají být dodavateli poskytnuty za účelem zdůvodnění praktik na „šedé listině“.

Zatímco se rozlišuje mezi „černou“ a „šedou listinou“, několik členských států přesunulo jednu nebo více praktik ze „šedé listiny“ na „černou“[18]. Relativně častější je přidávání praktik na „černou“[19] a „šedou listinu“[20].

Na rozdíl od obecné zásady směrnice, která se vztahuje pouze na praktiky kupujících vůči dodavatelům, jsou v SK některé praktiky zakázány oběma smluvním stranám (např. odvetné obchodní opatření).

Maďarsko vychází z dříve přijatého legislativního nástroje, aniž by v průběhu provedení směrnice došlo k nějakým zvláštním úpravám. Většina praktik obsažených ve směrnici je zahrnuta, i když jsou částečně definovány odlišně, některých z nich se týkají širší nebo přísnější zákazy, ale několik z nich zřejmě není jasně provedeno do stávajícího legislativního nástroje. To se částečně týká i FR, kde jsou prováděcími právními předpisy výslovně upraveny pouze některé praktiky, zatímco na jiné se mohou vztahovat obecné doložky s širší působností, přičemž několik postupů zřejmě není v oznámených právních předpisech výslovně upraveno.

Zvláštní pozornost si zasluhují dvě praktiky uvedené na „černé listině“, neboť členské státy mohou v rámci určitých omezení stanovit odchylky: opožděné platby a zrušení objednávek.

- **Opožděné platby**: Jedenáct z šestnácti členských států rozlišuje mezi prodejem produktů podléhajících rychlé zkáze a produktů nepodléhajících rychlé zkáze a stanoví 30denní lhůtu pro první z nich a 60denní lhůtu pro druhé, jak je stanoveno ve směrnici[21]. Naproti tomu BG a SE zavedly jednotnou 30denní lhůtu pro prodej produktů podléhajících i nepodléhajících rychlé zkáze. Finsko se řídilo stejným přístupem, ale umožnilo, aby u produktů, které nepodléhají rychlé zkáze, byla ve smlouvě dohodnuta delší 60denní lhůta (jinak se použije pravidlo 30 dnů). Maďarsko ani Slovensko nerozlišují mezi produkty podléhajícími rychlé zkáze a produkty nepodléhajícími rychlé zkáze, přičemž je v těchto případech pravidlo obecně přísnější: lhůta 15 dnů se počítá od data správně vystavené faktury. Všechny členské státy s výjimkou HU a SK začlenily definici produktů podléhajících rychlé zkáze uvedenou ve směrnici do svých prováděcích právních předpisů. Francie má odlišné definice „produktů podléhajících rychlé zkáze“ a „produktů podléhajících velmi rychlé zkáze“. Chorvatsko doplnilo do svých prováděcích právních předpisů seznam produktů podléhajících rychlé zkáze, zatímco LT svěřilo instituci pověřené vládou pravomoc schvalovat seznam produktů podléhajících rychlé zkáze. Všechny členské státy s výjimkou HU začlenily odchylky stanovené v čl. 3 odst. 1 poslední odrážce (nebo alespoň některé z nich[22]) a žádné další odchylky nebyly zavedeny.

[18] DE, FR, HR, LV, SK: Vracení neprodaných produktů (DE, FR, LV a SK), poplatky za úpravu prostor (FR, HR a LV) a poplatky za skladování, vystavení a zařazení do nabídky (FR a LV).
[19] BG, EL, FR, HR (až o 18 praktik více), HU, LV a SK.
[20] BG, HR, LV a SK.
[21] DE, DK, EL, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT a NL.
[22] DE, LT a SK.

- **Zrušení objednávek v krátké lhůtě:** Všechny členské státy s výjimkou HU a SK uvádějí 30denní lhůtu jako minimální standard pro zrušení objednávky. Podle čl. 3 odst. 1 písm. b) čtyři z nich (DK, FR, IE a SE) zmocňují příslušné ministerstvo (nebo vládu v případě SE), aby v řádně odůvodněných případech stanovilo pro konkrétní odvětví lhůty kratší než 30 dnů. Francie zavedla dvě kratší lhůty, pokud jde o velkoobchodníky (24 hodin) a čerstvé ovoce a zeleninu (3 dny, pokud se produkty neprodávají pod soukromou značkou, v takovém případě platí 6 dnů). Maďarské ustanovení má odlišnou strukturu a doslova odkazuje spíše na změny než na zrušení, není uveden žádný odkaz na konkrétní lhůtu pro včasné oznámení. V SK je všem kupujícím zakázáno neplnit smluvní závazky bez právního důvodu.

### 3.3. Donucovací mechanismy (články 4 až 8)

#### 3.3.1. Určení donucovacích orgánů (článek 4)

Všech šestnáct členských států informovalo Komisi, že určily jeden nebo více orgánů, které mají na vnitrostátní úrovni prosazovat zákazy stanovené v článku 3 („donucovací orgány“). Kontaktní údaje a internetové stránky těchto orgánů jsou k dispozici na vyhrazených internetových stránkách Komise[23].

Zatímco většina členských států se rozhodla pro jeden orgán, čtyři členské státy (DE[24], EL, FI a LT[25]) určily dva orgány.

Obecně lze říci, že se volí mezi správními a soudními orgány a v rámci správních orgánů mezi nezávislými správními orgány a orgány, které jsou součástí výkonné moci (tj. ministerstev). Mezi nezávislými správními orgány lze volit mezi orgány pro trh, hospodářskou soutěž nebo orgány pro konkrétní odvětví.

Všechny členské státy si zvolily správní orgány. Většina z nich se rozhodla svěřit hlavní donucovací pravomoci nezávislému správnímu orgánu: šest z nich orgánu pro hospodářskou soutěž[26], čtyři úřadu pro trh s potravinami[27], dva ministerstvu zemědělství[28], dva orgánu pověřenému bojem proti nekalým obchodním praktikám v zemědělsko-potravinářském odvětví[29],

[23] https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_en

[24] Je určen jeden donucovací orgán, ale některá jeho rozhodnutí budou sdílena s Úřadem pro hospodářskou soutěž.

[25] Druhý donucovací orgán má pravomoc pouze v případě praktik, které uplatňují maloobchodníci s významnou tržní silou.

[26] BG, DK, HR, LU, LV a SE.

[27] DE (Spolkový úřad pro zemědělství a výživu, pověřený spolkovým ministerstvem), FI (ombudsman pro trh s potravinami), HU (Úřad pro bezpečnost potravinového řetězce, pověřený vládou) a LT (Agentura pro rozvoj podnikání a trhů na venkově).

[28] IE a SK.

[29] EL a MT.

jeden vládnímu orgánu v rámci ministerstva hospodářství a financí[30] a jeden orgánu pro spotřebitele a trhy[31].

V členských státech, kde je určen druhý orgán, je jím orgán pro hospodářskou soutěž (v DE, EL a LT) nebo potravinářský orgán (ve FI). Některé členské státy stanoví povinnosti spolupráce mezi vnitrostátními orgány a subjekty, které mohou pomoci při prosazování příslušných právních předpisů[32]. Další povinnosti spolupráce se zahraničními donucovacími orgány a Evropskou komisí jsou výslovně stanoveny v některých vnitrostátních prováděcích opatřeních podle článku 8[33].

### 3.3.2. Stížnosti a důvěrnost (článek 5)

Podle všech prováděcích nástrojů oznámených Komisi mají právo podat stížnost určenému donucovacímu orgánu nejen jednotliví dodavatelé, ale také organizace producentů nebo jiné organizace dodavatelů a sdružení těchto organizací.

Převážná většina prováděcích nástrojů členských států stanovila prostředky k zajištění důvěrnosti totožnosti stěžovatele, jejíž zveřejnění by mohlo poškodit zájmy stěžovatele nebo jeho členů či dodavatelů. Tato ochranná opatření by měla být obvykle přijata na žádost dodavatele[34], některá vnitrostátní prováděcí opatření však v tomto ohledu umožňují i iniciativu orgánu[35]. Ve většině případů je stěžovatel vyzván, aby označil všechny informace, u nichž požaduje zachování důvěrnosti[36]. V některých členských státech obsahují prováděcí nástroje možnost přerušit řízení, pokud by to způsobilo zveřejnění důvěrných informací[37]. V LT může donucovací orgán žádost o zachování důvěrnosti zamítnout, pokud mají konkrétní informace důkazní hodnotu při zjišťování protiprávního jednání[38].

### 3.3.3. Pravomoci určených orgánů (článek 6)

Většina členských států svěřuje určeným orgánům pravomoci stanovené v článku 6, a to:

- vyšetřovací a kontrolní pravomoci[39],
- pravomoc přijímat rozhodnutí, pokud došlo k porušení zákazů stanovených v článku 3 [40],

[30] FR a DGCCRF (Generální ředitelství pro politiku hospodářské soutěže, spotřebitelské záležitosti a potírání podvodů).
[31] NL.
[32] BG, DE, EL, FI, LT a MT.
[33] BG, DE, DK, EL, FI, HR, IE, LT, LV, MT, NL, SE a SK.
[34] BG, DE, DK, EL, HR, HU, IE, LT, LU, MT, NL a SK. Bulharský zákon stanoví, že totožnost stěžovatele musí vždy zůstat důvěrná.
[35] Např. HU.
[36] BG, DK, EL, IE, LU a NL.
[37] DE, DK, FI a MT.
[38] Anonymní stížnosti jsou však v litevských právních předpisech výslovně upraveny.
[39] BG, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, SE a SK.
[40] BG, DE, DK, EL, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL a SE.

- pravomoc požadovat, aby kupující ukončil zakázanou obchodní praktiku[41],

- pravomoc uložit porušiteli pokuty a jiné stejně účinné sankce[42] či zahájit řízení za účelem jejich uložení, včetně řízení o předběžném opatření, v souladu s vnitrostátními pravidly a postupy[43] a

- pravomoc zveřejňovat přijatá rozhodnutí[44].

V šesti členských státech má donucovací orgán rovněž pravomoc schvalovat závazky přijaté porušovatelem[45] nebo vydávat varování[46] či doporučení v případě porušení[47].

### 3.3.4. Donucovací opatření a sankce (článek 6)

Donucovací opatření zahrnují širokou škálu nástrojů, včetně sankcí, nápravných opatření a závazků.

Nejběžnějšími opatřeními, která mají vnitrostátní donucovací orgány k dispozici, jsou finanční sankce, které jsou stanoveny ve všech šestnácti členských státech. Směrnice sice nestanoví minimální a maximální prahové hodnoty pro finanční sankce, některé členské státy je však stanovují. Tam, kde jsou stanoveny, se minimální a maximální částky v jednotlivých členských státech liší[48]. V některých případech je maximální částka stanovena na základě obratu porušující strany[49], v jiných případech se vypočítá jako procentní podíl jedné z následujících hodnot: i) kupní ceny[50]; ii) poplatků uložených dodavateli[51] nebo iii) zisku, kterého strana porušující právo dosáhla při transakci dotčené nekalou praktikou[52]. Deset členských států nestanoví minimální prahové hodnoty[53] a tři nestanoví maximální strop[54]. Šest členských států upřesňuje kritéria a faktory, které se podílejí na určení výše sankce za konkrétních okolností, včetně povahy porušení, jeho trvání a rozsahu škodlivých následků[55].

Pouze LU a LT výslovně začlenily zásadu, podle níž musí být sankce účinné, přiměřené a odrazující.

[41] BG, DE, DK, EL, FI, FR, HR, IE, LT, LU, LV, MT, NL, SE a SK.
[42] BG, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, LV, MT, NL, SE a SK.
[43] Konkrétně předpokládané ve vnitrostátních prováděcích opatřeních v: BG, DK, EL, FI, FR, IE, LT, LU, LV a NL.
[44] BG, DE, DK, EL, FI, FR, HR, HU, IE, LT, LU, MT, SE a SK.
[45] HR a HU.
[46] FI a LV.
[47] EL.
[48] Minimální částky se pohybují od 70 EUR (LV) do ekvivalentu přibližně 2 550 EUR (BG), maximální částky se pohybují od 2 329,37 EUR (MT) do 2 milionů EUR (FR).
[49] Také v těchto případech se procentní podíly liší, a to od 0,2 % (LV) do 10 % (HU a NL).
[50] SK.
[51] SK.
[52] MT.
[53] DE, DK, EL, FI, FR, HR, IE, MT, NL a SE.
[54] DK, FI a HR.
[55] Kritéria se liší: EL, FI, HR, LV, SE a SK.

Řecké právní předpisy při úpravě pravomoci správního orgánu určit použitelná opatření odkazují na přiměřenost a odrazující účinek, nikoli však na účinnost, zatímco finské právní předpisy odkazují na potřebu přiměřenosti při stanovení finančních sankcí, nikoli však na ostatní zásady. Finsko uplatňuje proporcionalitu také na soudní příkazy, ale pouze v případě porušení obchodního tajemství[56].

Kromě finančních sankcí existují i nápravná opatření.

Pokud jde o soudní příkazy používané k ukončení nekalé praktiky, členské státy často používají určitý druh sankce, aby odradily od nedodržování předpisů[57].

Podobně jako soudní příkazy zavedly vnitrostátní právní předpisy provádějící směrnici další opatření:

- „oznámení o splnění požadavků“ podle irského práva,
- „předběžná opatření“ podle lucemburského práva,
- maďarská opatření, která umožňují správnímu orgánu zakázat obchodníkovi uplatňovat ustanovení standardní smlouvy o poskytování služeb, pokud i) není jasně formulována, ii) není specifikována služba nebo odměna nebo iii) účtovaný poplatek není přiměřený nákladům.

Ačkoli jsou občanskoprávní nápravná opatření v prováděcích aktech zmiňována jen zřídka, existují určité výjimky. Některé členské státy stanoví, že smluvní podmínky mohou být prohlášeny za neplatné[58], jiné stanoví opatření k navrácení[59] nebo kompenzační[60] opatření.

Závazky jsou jasně upraveny v HR a HU. Jejich schválení donucovacím orgánem obvykle vylučuje konstatování protiprávního jednání a uložení sankce, pokud je závazek splněn.

### 3.3.5. Správní a soudní prosazování a alternativní řešení sporů

Většinu výše uvedených opatření a mechanismů prosazování lze považovat za správní prosazování.

Některé prováděcí akty členských států výslovně odkazují na správní i soudní prosazování. Konkrétně osm členských států stanoví, že proti rozhodnutím správních orgánů lze podat opravný prostředek k soudu[61]. Finské právní předpisy navíc stanoví, že některé pravomoci (např. udělovat pokuty) jsou svěřeny pouze soudu, zatímco jiná opatření (např. soudní příkazy) může přijmout jak správní, tak soudní orgán. Bulharské právní předpisy stanoví, že orgán odpovědný za konkrétní řízení podle prováděcích právních předpisů nesmí bránit straně smlouvy o dodávkách v tom, aby

[56] Informace o francouzském právu nejsou v současné době k dispozici.
[57] BG, DE, DK, FI, FR, LT, LV, MT, NL, SE a SK.
[58] DE, FR a HU.
[59] FI (pouze v případě porušení obchodního tajemství) a IE (navrácení neoprávněných poplatků).
[60] FI (pouze v případě porušení obchodního tajemství), FR, LV a MT (v případech, kdy je náhrada škody likvidována správním přezkumným soudem).
[61] BG, DE, DK, EL, FI, MT, NL a SE.

se domáhala nápravy prostřednictvím jiného zavedeného postupu, čímž nepřímo uznává úlohu jiných donucovacích orgánů, včetně soudů. Lotyšské právní předpisy stanoví, že souběžně s Radou pro hospodářskou soutěž může v rámci postupů stanovených v zákoně o občanském soudním řízení zjišťovat, zda došlo k porušení prováděcí legislativy, také soud.

Je zřejmé, že tyto členské státy používají systém souběžných nápravných opatření, aniž by však stanovily zvláštní pravidla koordinace mezi správními a soudními orgány.

Pokud jde o článek 7 směrnice, sedm členských států stanoví možnost využít alternativní mechanismy řešení sporů[62]. Mezi nimi nizozemské právní předpisy udělují příslušnému ministrovi pravomoc jmenovat výbor pro řešení sporů a poté „přiřadit" kupujícího ke jmenovanému výboru. Rozhodnutí výboru je pro strany závazné, pokud do tří měsíců od jeho přijetí některá ze stran nepředloží spor občanskoprávnímu soudu. Podle maltských právních předpisů může donucovací orgán vyzvat strany k mediačnímu řízení, které se zabývá vyčíslením škody. Žádné koordinační mechanismy se správním a soudním prosazováním nejsou výslovně upraveny.

Žádný z prováděcích právních předpisů se nezabývá otázkou extrateritoriální pravomoci správních orgánů. Některé členské státy upřesňují, že donucovací orgán je příslušný pouze s ohledem na praktiky, k nimž dochází ve vztazích, kdy dodavatel nebo kupující, případně oba, jsou usazeni v členském státě orgánu[63].

V konkrétním případě přeshraničního protiprávního jednání se zdá, že formy spolupráce se správními orgány jiných členských států v současné době upravují pouze německé prováděcí právní předpisy.

## 4. ZÁVĚRY

Většina z šestnácti členských států analyzovaných v rámci této zprávy vyvinula úsilí o včasné provedení směrnice ve svém právním řádu. Velká většina těchto členských států překročila minimální úroveň ochrany stanovenou směrnicí. Přísnější pravidla jsou v zásadě slučitelná se směrnicí za předpokladu, že respektují pravidla vnitřního trhu EU. Členské státy se obecně řídí odvětvovým přístupem těchto právních předpisů a uplatňují ustanovení v zemědělsko-potravinovém řetězci. Více než polovina členských států analyzovaných v této zprávě se buď odchyluje od kategorií obratu definovaných ve směrnici, nebo dokonce uplatňuje pravidla bez ohledu na obrat dotčených hospodářských subjektů. Většina členských států rozšířila seznam nekalých obchodních praktik ve směrnici o další zákazy nebo zákazy podle směrnice zpřísnila. Naopak těch několik členských států, které neměly zavedené právní předpisy před provedením směrnice, se obecně přizpůsobilo oblasti působnosti směrnice. Ačkoli se ve většině případů zdá, že rozhodnutí členských států o provedení jsou shodná nebo rovnocenná s pravidly stanovenými ve směrnici, existují určité rozdíly. Ty budou dále analyzovány.

Pokud jde o orgány pověřené prosazováním pravidel ohledně nekalých obchodních praktik, členské státy se zaměřily na úlohu správních orgánů, zatímco soudní prosazování je stanoveno pouze v omezené míře. Obecně lze říci, že koordinace mezi správními a soudními donucovacími orgány je malá nebo žádná. Zatímco členské státy umožňují organizacím producentů podávat

[62] BG, DE, EL, FI, LT, MT a NL.
[63] DE.

kolektivní stížnosti, jiné mechanismy kolektivní nápravy zůstávají z velké části nevyužity. Příležitostně se odkazuje na alternativní mechanismy řešení sporů.

Pokud jde o donucovací opatření, hlavní důraz je kladen na finanční sankce a soudní příkazy, přičemž některé členské státy zavádějí možnost, aby strany nabízely závazky. Několik členských států plánuje využívat také občanskoprávní nápravná opatření. Existují jen velmi omezené specifikace týkající se účinnosti, přiměřenosti a odrazujícího účinku trestů a jiných sankcí.

Komplexnější obraz se objeví, jakmile všechny členské státy proces provádění dokončí[64]. První hodnocení směrnice na úrovni EU a zpráva o hlavních zjištěních tohoto hodnocení budou předloženy do 1. listopadu 2025.

[64] Další informace budou k dispozici na adrese: https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/market-measures/agri-food-supply-chain/unfair-trading-practices_en.